

กฎหมายและจริยธรรม

ทัศนวรรณ ศูนย์กลาง

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร



บทนำ

จริยธรรม

- มาตรฐานของสังคมที่ว่าด้วยความประพฤติที่ดีและชั่ว ถูกและผิด ควรและไม่ควร

กฎหมาย

- ข้อบังคับของ*รัฐาธิปัตย์* หรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมของพลเมือง หากใครฝ่าฝืน จะถูกลงโทษ

จริยธรรมทางคอมพิวเตอร์

เป็นแนวทางการใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีศีลธรรม มีความรู้ลึกซึ้ง
ชอบชั่วดี หรือใช้งานในสิ่งที่บุคคลในสังคมยอมรับ

- ◎ ภาวะส่วนตัว (privacy) – เก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลและนำไปใช้
- ◎ ความถูกต้อง (accuracy) – ความถูกต้องของข้อมูลที่เก็บรักษาไว้
- ◎ การเป็นเจ้าของ (property) – กรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของข้อมูล
- ◎ การเข้าถึง (access) – การควบคุมการเข้าถึงและใช้ข้อมูล

ภาวะส่วนตัว

- ◎ ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อมูลอะไรบ้าง
 - ข้อมูลบัตรเครดิิต
 - ข้อมูลประวัติการเข้ารักษาพยาบาล
 - รายละเอียดบัญชีธนาคาร
- ◎ อะไรบ้างที่คุกคามภาวะส่วนตัว
 - การแพร่/ครอบครองข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ
 - การแพร่กระจายข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง
- ◎ ป้องกันได้อย่างไร

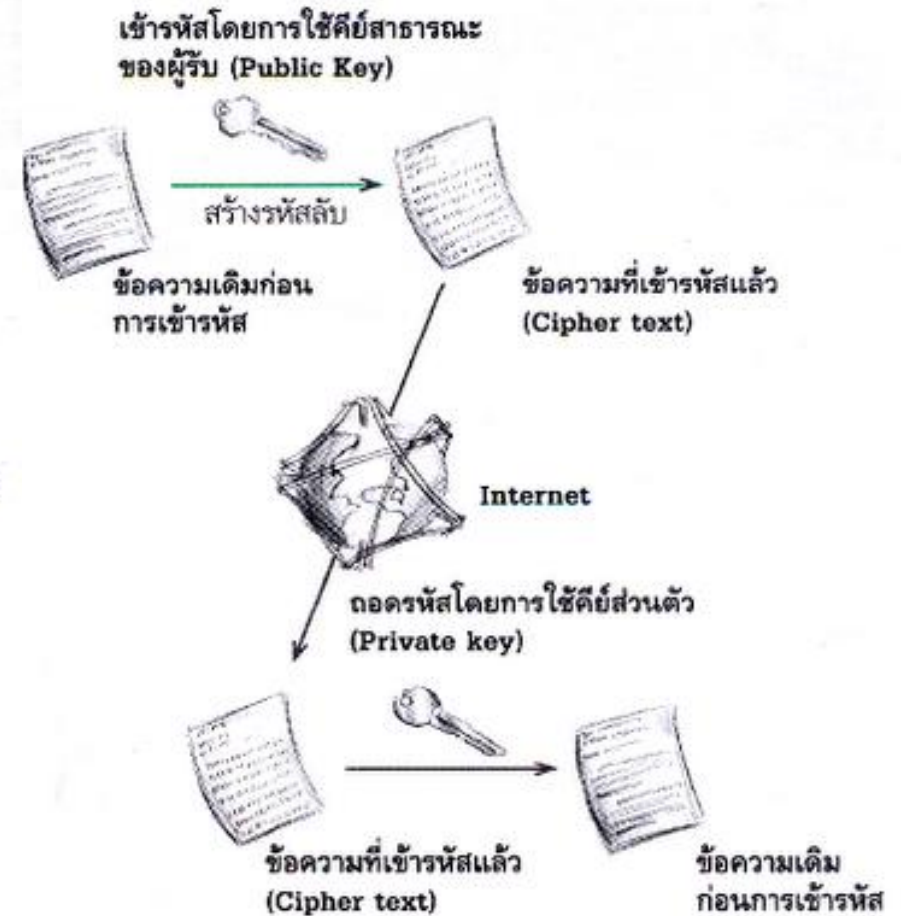
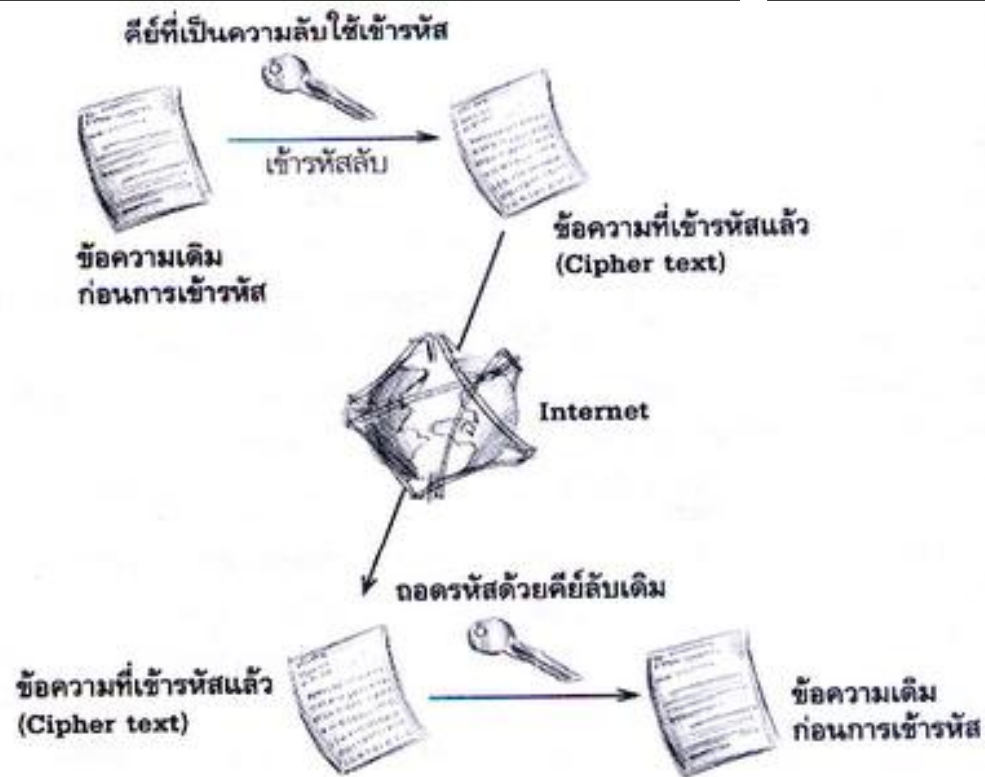
วิธีการคุกคาม

- Snoopware
- Cookies
- Adware/Spyware
- Sniffer program/Keystroke logger

การป้องกัน

- ◎ ตั้งค่าเพื่อป้องกันการฝังตัวของ Cookies
- ◎ ติดตั้งโปรแกรม anti-spyware หรือ กำจัดโปรแกรมสายลับ spy removal program
 - PC Tools' [Spyware Doctor](#)
 - Lavasoft's [Ad-Aware SE](#)
 - Patrick Kolla's [Spybot - Search & Destroy](#)
- ◎ ติดตั้งโปรแกรม anti-virus หลายโปรแกรมสามารถกำจัด spyware ได้
- ◎ การเข้ารหัส (encryption) ให้กับข้อมูล
- ◎ การจำกัดสิทธิ์ในการเข้าถึง

การเข้ารหัสข้อมูล



กฎหมายเกี่ยวกับภาวะส่วนตัว

- ◎ ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ◎ ข้อมูลส่วนบุคคล
 - ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล
 - ข้อเท็จจริง - ชื่อ รูปภาพ ลักษณะเฉพาะทางร่างกาย เสี่ยง
 - เรื่องราว — พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน ประวัติสุขภาพ
ความคิด ความเชื่อทางศาสนา หรือการเมือง ประวัติการ
ทำงาน ประวัติการประกันภัย ประวัติอาชญากรรม

กฎหมายเกี่ยวกับภาวะส่วนตัว

◎ กำหนดหน้าที่หลักแก่ผู้ครอบครองหรือควบคุมข้อมูล

- ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเท่าที่จำเป็นกับวัตถุประสงค์ที่จะใช้หรือเปิดเผย
- ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะใช้/เปิดเผยจะต้องถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
- ก่อนจะเก็บรวบรวมข้อมูลต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่แน่นอนและชัดเจน ว่านำไปใช้เพื่อการใด
- กรณีที่ใช้/เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ ไม่สามารถทำได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลหรือผู้แทน
- รักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง/ควบคุมของตน
- ต้องเปิดเผยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม เก็บรักษา และการใช้ข้อมูล
- ยอมรับสิทธิในการเข้าถึงและสิทธิในการแก้ไขข้อมูลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
พ.ศ. 2550 (ผู้ใช้บริการ)

- ⦿ การเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม
- ⦿ การติดต่อภาพผู้อื่น
- ⦿ การเข้าถึงคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ
- ⦿ การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ
- ⦿ การรบกวนระบบคอมพิวเตอร์
- ⦿ การรบกวนข้อมูลคอมพิวเตอร์
- ⦿ การดักข้อมูลคอมพิวเตอร์
- ⦿ การเปิดเผยมาตรการป้องกันการเข้าถึง
- ⦿ การจำหน่าย/เผยแพร่ชุดคำสั่ง
- ⦿ การกระทำต่อความมั่นคง
 - ก่อความเสียหายแก่ข้อมูล
 - กระทบต่อความมั่นคง
 - อันตรายแก่ร่างกาย/ชีวิต

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
พ.ศ. 2550 (ผู้ให้บริการ)

ข้อมูลผู้ใช้บริการ

- ชื่อ-สกุล, วัน-เวลาที่ใช้งาน
- การออกสู่อินเทอร์เน็ตของทุกคน รวมทั้งอินเทอร์เน็ต
- การเข้าใช้งานweb server
- การเข้าใช้งานเครือข่าย
- การรับส่งอีเมล

วิธีการ

- เก็บข้อมูลสำคัญของผู้ใช้บริการไม่น้อยกว่า 90 วัน
- มีระบบ login เข้าใช้งานเครือข่าย
- มีระบบ gateway authentication
- ตั้ง time server เดียวกัน
- มีผู้ดูแลฝัง IP address ของผู้ใช้

ตัวอย่างพฤติกรรมที่มีความผิด

พฤติกรรม: ใช้ user name/password ของผู้อื่น Log in เข้าสู่ระบบ

ฐานความผิด: มาตรา 5 ปรับไม่เกิน 10,000.- จำคุกไม่เกิน 6 เดือน

ข้อแนะนำ: ไม่ใช้ user/password ของผู้อื่น และไม่ให้อื่นล่วงรู้ password ตน

พฤติกรรม: Forward email ที่มีข้อความ เนื้อหา หรือรูปภาพที่ไม่เหมาะสม
เป็นเท็จ กระทบความมั่นคง หรือลามก อนาจาร

ฐานความผิด: มาตรา 14 ปรับไม่เกิน 100,000.- จำคุกไม่เกิน 5 ปี

ข้อแนะนำ: ไม่ forward email ที่ไม่เหมาะสม

ตัวอย่างพฤติกรรมที่มีความผิด

พฤติกรรม: โปสข้อความตามกระแสดังต่างๆ ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม เป็นเท็จ
กระทบความมั่นคง หรือลามกอนาจาร

ฐานความผิด: มาตรา 14 ปรับไม่เกิน 100,000.- จำคุกไม่เกิน 5 ปี

ข้อแนะนำ: ใช้วิจารณญาณในการแสดงความคิดเห็น และคำนึงถึงผลที่จะตามมา

พฤติกรรม: เผยแพร่ภาพตัดต่อให้ผู้อื่นได้รับความเสื่อมเสีย หรืออับอาย

ฐานความผิด: มาตรา 16 ปรับไม่เกิน 60,000.- จำคุกไม่เกิน 3 ปี

ฐานความผิดของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ความผิดสำหรับนักเจาะ

- พวกที่ชอบเจาะระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ที่เขาอุตส่าห์สร้างระบบป้องกันไว้แต่ถ้าเข้าเว็บสาธารณะ ก็ย่อมไม่มีความผิด โทษสำหรับพวกชอบเจาะ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 10,000 บาท
- แต่ถ้าเจาะเข้าไปถึงข้อมูลที่เก็บรักษาไว้ด้วย โทษจะเพิ่มเป็น 2 เท่า
- คนที่เผยแพร่ (Password) ที่ตัวเองรู้มา สำหรับเพื่อใช้เข้าระบบคอมพิวเตอร์ มีโทษจำคุก 1 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 บาท

ฐานความผิดของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ความผิดสำหรับนักล้วง

- พวกที่ชอบดักรับข้อมูลที่เป็นส่วนตัว ซึ่งส่งถึงกันทางอินเทอร์เน็ต ทาง e-mail มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 60,000 บาท

ฐานความผิดของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ความผิดสำหรับพวกปล่อยไวรัส

- พวกทำลายข้อมูล หรือไปเปลี่ยนแปลงข้อมูลของคนอื่น ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด จะใช้ไวรัส หรือแอบเข้าไปทำลายตรงๆ หรือพวกพนักงานที่ทำงานอยู่แล้ว กำลังจะออก ไปทำลายข้อมูลเข้า มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 10,000 บาท
- ถ้าทำลายระบบคอมพิวเตอร์ จะมีข้อมูลหรือไม่ก็ตาม มีโทษเท่ากัน
- ถ้าการทำลายข้อมูลคนอื่น ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ประเภทคอมพิวเตอร์ควบคุมจราจร โทษเป็นจำคุก 10 ปี ปรับ 200,000 บาท
- และถ้ากระทบถึงความมั่นคงของประเทศ โทษจะสูงขึ้นเป็นจำคุก 3-15 ปี
- ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย โทษจะหนักถึงจำคุก 10-20 ปี